

ZARZĄDZENIE NR
PREZYDENTA MIASTA GLIWICE

z dnia
10 maja 2017

w sprawie strategii zarządzania długiem Miasta Gliwice.

Na podstawie art. 33 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późn. zm.)

zarządza się, co następuje:

- § 1. Wprowadzić strategię zarządzania długiem Miasta Gliwice określoną w załączniku do niniejszego zarządzenia.
- § 2. Odpowiedzialnym za wykonanie niniejszego zarządzenia jest Naczelnik Biura Zarządzania Płynnością Finansową.
- § 3. Za okresowy przegląd zarządzenia oraz jego aktualizację odpowiedzialny jest Naczelnik Biura Zarządzania Płynnością Finansową.
- § 4. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Skarbnik Miasta.
- § 5. Zarządzenie podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.
- § 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.
- § 7. Traci moc Zarządzenie nr PM-2729/16 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 29 kwietnia 2016 r.

Prezydent Miasta
Zygmunt Frankiewicz

Naczelnik Biura
Zarządzania Płynnością Finansową
Marta Tartanus-Oryszczak

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE.....	4
2. ZMIANY W ZAKRESIE WIELKOŚCI I STRUKTURY DŁUGU MIASTA GLIWICE.	4
2.1. Wielkość długu w latach	4
2.2. Koszty obsługi długu.....	6
2.3. Wskaźniki	9
3. UWARUNKOWANIA STRATEGII.	11
3.1. Założenia makroekonomiczne.....	11
3.2. Uwarunkowania krajowe i międzynarodowe.....	12
3.3. Założenia realizacji inwestycji	13
4. CEL STRATEGII ZARZĄDZANIA DŁUGIEM	15
4.1. Identyfikacja oraz kontrola ryzyk związanych z zarządzaniem długiem.	15
5. ZADANIA STRATEGII.....	18
6. ZAGROŻENIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ STRATEGII.	19

1. Wprowadzenie.

Strategia zarządzania długiem Miasta Gliwice służy realizacji i wspieraniu działań na rzecz rozwoju Miasta poprzez optymalne wykorzystanie dostępnych środków finansowych oraz przy zachowaniu bezpieczeństwa środków publicznych.

Zarządzanie długiem obejmuje decyzje dotyczące sposobu finansowania potrzeb pożyczkowych Miasta, poprzez dobór odpowiednich instrumentów umożliwiających realizację wymaganych płatności, przy możliwie najniższym do uzyskania koszcie ich obsługi oraz zachowaniu poziomemu akceptowalnemu ryzyka. Prowadzi do utrzymania szeroko rozumianej płynności finansowej Miasta, poprzez racjonalne gospodarowanie środkami finansowymi, a także stanowi podstawę dla procesów decyzyjnych Kierownictwa Miasta.

Instrumentem stosowanym w planowaniu finansowym w jednostkach samorządu terytorialnego, jaki wprowadziła ustawa o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009 r., jest **wieloletnia prognoza finansowa**. Stanowi ona dokument planistyczny, przyjmowany w drodze uchwały organu stanowiącego, dający podstawę do prowadzenia racjonalnej, odpowiedzialnej i stabilnej polityki finansowej. Określa między innymi prognozę dochodów i wydatków oraz kwoty długu, a także zawiera wykaz przedsięwzięć wieloletnich planowanych do realizacji. Prognoza kształtowania się dochodów i wydatków pozwala, w perspektywie wieloletniej, na określenie możliwych do poniesienia nakładów inwestycyjnych. Jest podstawą do zaplanowania dopuszczalnej kwoty długu, która nie zagraża stabilności finansowej Miasta.

Efektom przyjętej polityki finansowej Miasta przedstawionej w strategii są konkretne założenia oraz dane finansowe ujęte w wieloletniej prognozie finansowej Miasta.

2. Zmiany w zakresie wielkości i struktury długu Miasta Gliwice.

Poniżej przedstawiono zmiany, dotyczące wielkości i struktury zadłużenia Miasta Gliwice w ciągu ostatnich kilku lat.

2.1. Wielkość długu w latach

Począwszy od 2011 roku, Miasto zaczęło realizować prorozwojowy plan inwestycyjny (wzrost poziomu wydatków majątkowych w 2011 roku w stosunku do roku poprzedniego wyniósł 154%). W listopadzie 2011 roku Miasto podpisało z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umowę kredytową na kwotę 150 mln zł na finansowanie szeregu inwestycji (tzw. kredyt ramowy). W ramach kontraktu, w tym samym roku wpłynęła pierwsza transza w kwocie 69 mln zł, a rok później druga na kwotę 54 mln zł. W roku 2014 podjęto działania,

które zakończyły się zwiększeniem kwoty kredytu do 180 mln zł. Ostatnia transza, wyczerpująca cały przyznany limit, w kwocie 57 mln zł, wpłynęła w 2015 r.

Pod koniec 2012 roku Miasto sfinalizowało drugi kontrakt z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym na kwotę 182,5 mln zł, z przeznaczeniem na finansowanie budowy hali widowiskowo-sportowej. Pierwsza transza w wysokości 108 mln zł wpłynęła w 2013 roku, wykorzystanie pozostałej części kredytu jest zaplanowane na rok 2017.

W 2015 r. Miasto uzyskało kolejną decyzję kredytową Europejskiego Banku Inwestycyjnego na kwotę 400 mln zł z ramowego Programu Inwestycyjnego dla miast Aglomeracji Górnego Śląska z maksymalnym terminem dostępności do 2020 r. W ramach powyższego programu tzw. drugiego kredytu ramowego, w styczniu 2017 roku Miasto podpisało umowę z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym na udostępnienie kredytu na kwotę 100 mln zł. Zaplanowano, iż zostanie on wypłacony w dwóch transzach, odpowiednio 50 mln zł każda w 2018 i 2019 roku.

Ponadto Miasto korzysta z preferencyjnych pożyczek, zaciąganych w głównej mierze na termomodernizację budynków oświatowych, udzielanych przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Dzięki umorzeniu części zaciągniętych pożyczek (po spłacie co najmniej 50%), Miasto mogło wydatkować, uzyskane od początku korzystania z pożyczek, dodatkowe 7 mln zł na kolejne termomodernizacje obiektów.

Poza wymienionymi powyżej instrumentami finansowymi, Miasto korzysta z kredytu odnawialnego w rachunku bieżącym. Kredyt ten został udzielony w ramach umowy na obsługę bankową budżetu Miasta Gliwice (aktualna umowa zawarta na lata 2017-2021). Zaoferowane przez bank oprocentowanie jest bardzo korzystne, co pozwala Miastu na elastyczne zarządzanie środkami budżetowymi w ciągu roku i pokrywanie z tego kredytu przejściowego deficytu w kwocie do 60 mln zł. Dodatkowo, w związku z tym, że Miasto zarządza rachunkami wszystkich swoich jednostek w sposób skonsolidowany, odsetki od kredytu w rachunku bieżącym płacone są dopiero w momencie, gdy ujemne saldo rachunku podstawowego jest wyższe niż zsumowana wartość sald na rachunkach bankowych Miasta, urzędu i pozostałych jednostek organizacyjnych.

W ramach tej samej umowy z bankiem, Miasto może korzystać z kredytu pomostowego w wysokości do 60 mln zł. Kredyt ten, będący krótkoterminowym finansowaniem zaciągany na okres do 5 dni roboczych, może być zaciągnięty na przełomie roku, a spłacony w pierwszych dniach roku następnego.

Wykres 1. Kwota długu zaciągniętego i planowanego do zaciągnięcia (wynikającego wyłącznie z podpisanych umów) w latach 2012-2017.

2.2. Koszty obsługi długu

Poszukując źródeł finansowania zewnętrznego, Miasto stara się zoptymalizować wszystkie jego parametry. Jeden z najważniejszych stanowi koszt, po jakim pozyskiwane jest finansowanie. Oprocentowanie instrumentów finansowych, jakie Miasto posiada w swoim portfelu jest zróżnicowane. Pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oparte są o stopę redyskonta weksli Narodowego Banku Polskiego. Koszt kredytu w rachunku skonsolidowanym oraz kredytu pomostowego bazują na stopie rynkowej WIBOR 1M. Pierwsza transza kredytu ramowego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego do grudnia 2016 roku bazowała na stawce WIBOR 3M. W tym samym miesiącu dokonano rewizji oprocentowania, po której nastąpiła zmiana na oprocentowanie stałe.

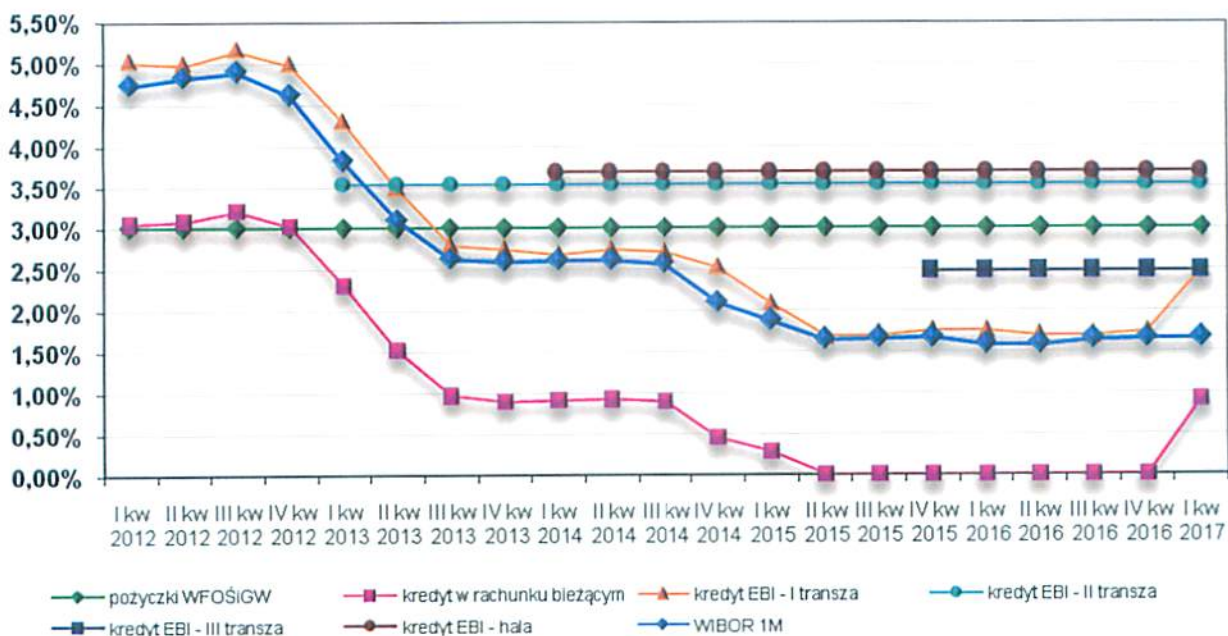
Również druga i trzecia transza kredytu ramowego oraz pierwsza transza kredytu na finansowanie budowy hali z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oprocentowane są na poziomie stałym. Stawki oprocentowania dla poszczególnych kredytów przedstawiono poniżej.

Tabela 1. Oprocentowanie kredytów udzielonych Miastu Gliwice.

Rodzaj kredytu	Oprocentowanie	Data rewizji
zmienne		
Kredyt pomostowy	WIBOR 1M - 0,75 p.p.	-
Kredyt przejściowy	WIBOR 1M - 0,75 p.p.	-
stałe		
Kredyty ramowe z EBI	I transza	2,48%
	II transza	2,86%*
	III transza	2,48%
Kredyt z EBI na finansowanie budowy hali	3,69%	10.10.2018

Na Wykresie 2 zaprezentowano oprocentowanie portfela kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Miasto Gliwice oraz kształtowanie się rynkowej stopy WIBOR 1M.

Wykres 2. Średnie oprocentowanie zadłużenia Miasta w ujęciu kwartalnym w latach 2012-2017.

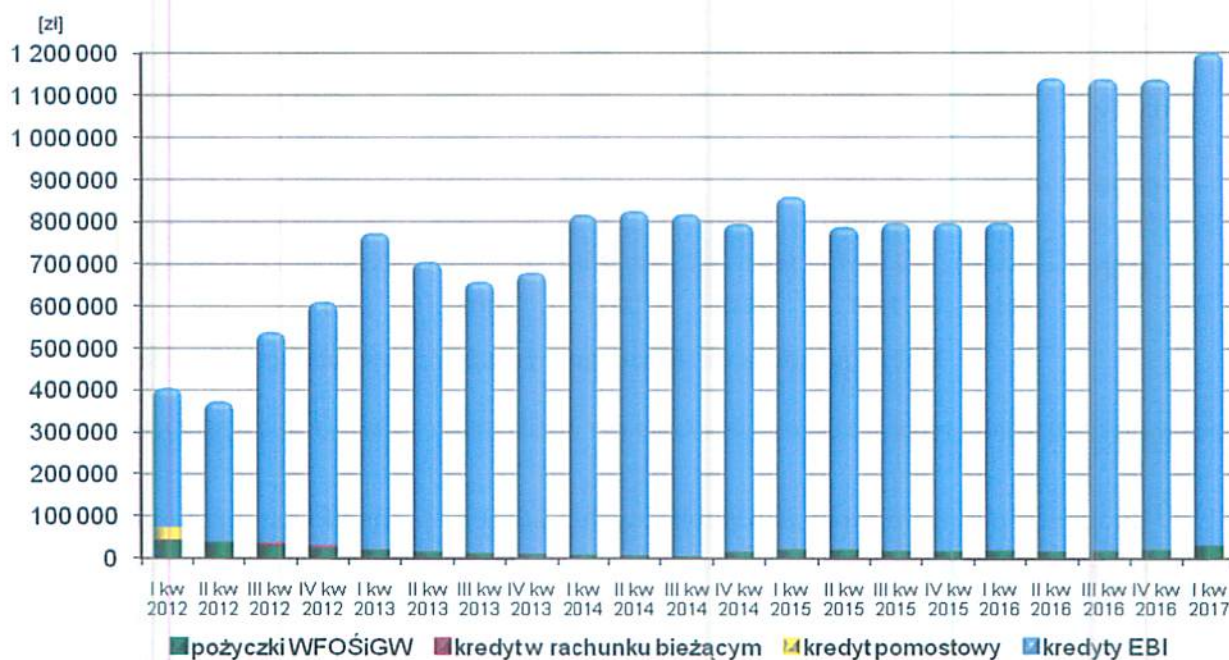
* Pierwsza płatność odsetek po oprocentowaniu 2,86% zostanie zrealizowana w II kwartale 2017 r.

Tauf.

Poziom oprocentowania pierwszej transzy kredytu z Europejskiego Banku Inwestycyjnego od ostatniego kwartału 2012 roku dość znacząco spadał, co związane było z serią obniżek stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego. Pod koniec 2016 roku nadal utrzymywał się na niskim poziomie 1,76%. W grudniu nastąpiła rewizja oprocentowania kredytu na oprocentowanie stałe 2,86%, co skutkuje podniesieniem stawki oprocentowania w kolejnych kwartałach. Spadek oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym był związany z zapisami zakończonej w 2016 r. umowy na obsługę bankową budżetu miasta, ustanawiającymi oprocentowanie kredytu na bazie jednomiesięcznej stawki WIBOR pomniejszonej o marżę banku w wysokości 170 punktów bazowych. W 2015 roku z uwagi na niski poziom WIBOR 1M oprocentowanie spadło do poziomu 0,0% i utrzymywało się na takim poziomie do czasu zakończenia umowy. W 2016 r. rozstrzygnięto przetarg i podpisano nową umowę na obsługę bankową budżetu Miasta Gliwice w latach 2017-2021, w której ustalono warunki oprocentowania kredytu w rachunku bieżącym w oparciu o jednomiesięczną stawkę WIBOR pomniejszoną o 0,75 punktów procentowych (jeśli stawka WIBOR 1M będzie poniżej 0,75%, wtedy oprocentowanie kredytu wyniesie 0,0%).

W trakcie trwania inwestycji odsetki od zadłużenia zaciągniętego na jej realizację, są doliczane do wartości inwestycji, a dopiero po jej zakończeniu księgowane jako obsługa długu. Kształtowanie się wydatków na obsługę długu, w podziale na kwartały oraz instrumenty finansowe, zostało przedstawione na Wykresie 3.

Wykres 3. Wysokość zapłaconych odsetek w ujęciu kwartalnym w latach 2012-2017.

Zmiany wartości odsetek od pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach wynikają z różnego salda pożyczek w czasie. W I kwartale

Tat.

2012 roku rozpoczęła się obsługa pierwszej transzy kredytu ramowego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Zwiększona wartość obsługi kredytów z EBI w III i IV kwartale 2012 roku oraz I kwartale zarówno 2014 i 2015 roku wynika z zakończenia poszczególnych inwestycji współfinansowanych z tych środków, natomiast wzrost w I kwartale 2013 roku jest związany z rozpoczęciem obsługi drugiej transzy kredytu ramowego. Znaczny wzrost wysokości zapłaconych odsetek w II kwartale 2016 roku był spowodowany rozpoczęciem obsługi trzeciej transzy kredytu ramowego z EBI.

2.3. Wskaźniki

Podstawowym wskaźnikiem określającym kondycję finansową jednostki samorządu terytorialnego oraz wskazującym na obciążenia wynikające z posiadanego długu jest indywidualny wskaźnik zadłużenia określony w art. 243 ustawy o finansach publicznych. Wskaźnik ten pozostaje spełniony w całym okresie objętym prognozami finansowymi dla miasta, a kształtowanie się jego poziomu w poszczególnych latach jest na bieżąco monitorowane.

Wykres 4. Maksymalny możliwy poziom obsługi zadłużenia w latach 2014-2021.

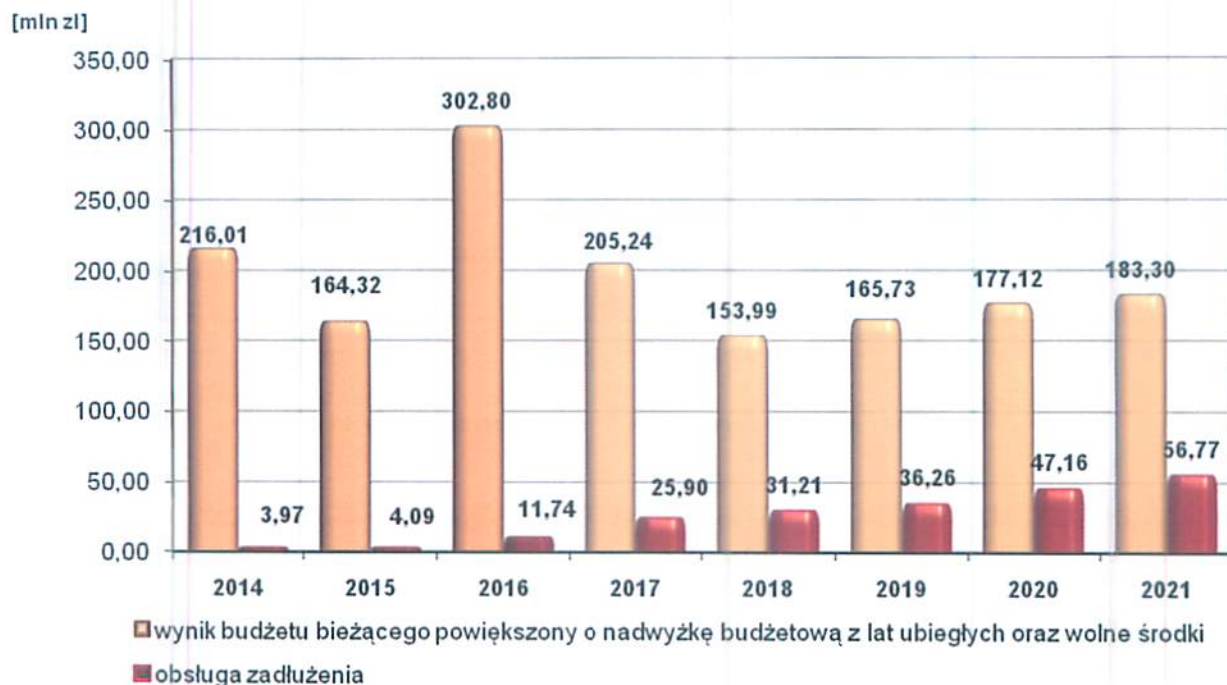

(dane w latach 2017-2021 zgodnie z uchwałą w sprawie WPF Miasta Gliwice – stan na 30-03-2017 r.)

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z 2009 r., jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek utrzymywania zrównoważonego budżetu bieżącego. Przepis art. 242 ust 2. stanowi, że na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki. Miasto Gliwice utrzymuje znaczną nadwyżkę budżetu bieżącego, starając się optymalizować wydatki bieżące, przy jednoczesnych wysiłkach mających na celu zwiększenie bazy podatkowej

i utrzymaniu tendencji wzrostowej dochodów bieżących. Wysoka nadwyżka bieżąca pozwala na bezpieczną obsługę zaciągniętego zadłużenia oraz na realizację planowanych inwestycji.

Wykres 5. Wynik budżetu bieżącego powiększony o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych oraz wolne środki, w porównaniu do obsługi długu.

(dane w latach 2017-2021 zgodnie z uchwałą w sprawie WPF Miasta Gliwice – stan na 30-03-2017 r.)

Dodatkowym wskaźnikiem, który w ostatnich latach wpisał się w schemat analiz jednostek samorządu terytorialnego, jest poziom nadwyżki operacyjnej, liczonej jako różnica między dochodami operacyjnymi (dochody bieżące pomniejszone o dochody finansowe oraz wpłaty z zysku i dywidendy) a wydatkami operacyjnymi (wydatki bieżące pomniejszone o obsługę długu oraz dopłaty w spółkach prawa handlowego). Nadwyżka operacyjna jest jedną z ważniejszych wielkości obrazujących sytuację finansową Miasta. Jest podstawą do oceny jego potencjału inwestycyjnego oraz zdolności kredytowej. Informuje także, jakimi środkami Miasto dysponuje po zrealizowaniu wydatków operacyjnych. Wyniki operacyjne Gliwic w 2016 r. były nadal korzystne, a marża operacyjna utrzymywała się na wysokim poziomie 16,69%. W 2017 r. planowany jest spadek marży operacyjnej poniżej 14% w związku z incydentalnym wzrostem dochodów własnych, wynikających z rozliczeń podatku od towarów i usług dotyczących budowy i przekazania aportem hali widowiskowo-sportowej do miejskiej spółki. W celu osiągnięcia dobrych wyników operacyjnych, miasto w długofalowej perspektywie planuje utrzymać poziom marży powyżej 15%.

Wykres 6. Nadwyżka operacyjna i marża operacyjna.

(dane w latach 2017-2021 zgodnie z uchwałą w sprawie WPF Miasta Gliwice – stan na 30-03-2017 r.)

3. Uwarunkowania strategii.

3.1. Założenia makroekonomiczne

Strategia zarządzania długiem określa wytyczne dla tworzenia wieloletniej prognozy finansowej, która stanowi fundament dla pozostałych strategii Miasta. Założenia makroekonomiczne przyjęte dla jej stworzenia, wynikają z danych przygotowywanych przez Ministerstwo Finansów. Bazą dla prognozy przygotowanej na potrzeby projektu budżetu na 2017 rok i projektu WPF są wskaźniki zaprezentowane w Tabeli 2. W przypadku zmian w otoczeniu makroekonomicznym Miasta możliwa jest zmiana ich wartości.

100%

Tabela 2. Wytyczne Ministerstwa Finansów dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego - aktualizacja październik 2016 rok.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020	2021	2022
PKB - produkt krajowy brutto	103,6	103,8	103,9	103,9	103,7	103,6
CPI - inflacja	101,3	101,8	102,2	102,5	102,5	102,5
Wyszczególnienie	2023	2024	2025	2026	2027	2028
PKB - produkt krajowy brutto	103,3	103,2	103,1	103,0	102,9	102,9
CPI - inflacja	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5
Wyszczególnienie	2029	2030	2031	2032	2033	2034
PKB - produkt krajowy brutto	102,8	102,7	102,7	102,6	102,5	102,4
CPI - inflacja	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5

3.2. Uwarunkowania krajowe i międzynarodowe

Na tle regionu i całego kraju Gliwice rozwijają się bardzo dynamicznie. W zestawieniu miast (GUS) o najwyższych dochodach budżetów na 1 mieszkańca w 2015 r. Miasto Gliwice zajęło wysoką trzecią pozycję z dobrym wynikiem 7.693,99 zł. Ilość podmiotów gospodarczych na 10 tyś. mieszkańców w wieku produkcyjnym na koniec 2015 r. wyniosła 2.108,5 (w całym kraju 1.743,3). Stopa bezrobocia w mieście, po niewielkim wzroście w latach 2012-2013, zaczęła spadać i pozostaje znacznie poniżej stopy bezrobocia dla całego kraju (8,3% na koniec 2016 r.).

Tabela 3. Stopa bezrobocia w Gliwicach w latach 2011-2016.

Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Stopa bezrobocia	6,4%	7,2%	7,5%	6,4%	5,6%	4,3%

W ostatnich miesiącach poprawiły się nastroje na światowych rynkach finansowych, na co miała wpływ poprawa perspektyw globalnej koniunktury. W Polsce dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych ewidentnie wzrosła, do czego przyczynił się głównie wzrost cen surowców energetycznych i rolnych na rynku międzynarodowym. Ponadto prognozuje się, iż w następnych kwartałach dynamika cen nadal będzie rosła jednak pozostanie poniżej celu inflacyjnego NBP. Po przejściowym spowolnieniu wzrostu gospodarczego, w ostatnim kwartale 2016 roku odnotowano nieco wyższe tempo PKB w stosunku do poprzedniego okresu. W najbliższym czasie można spodziewać się przyspieszenia dynamiki, ze względu na spodziewany wzrost inwestycji wspierany napływem środków unijnych z nowej perspektywy finansowej 2014-2020. Impulsem do bardziej intensywnego rozwoju powinno być również przyspieszenie tempa wzrostu konsumpcji gospodarstw domowych przy udziale wzrostu zatrudnienia i płac oraz wypłat świadczeń wychowawczych.

Po zakończeniu perspektywy finansowej 2007-2013 wyhamowały inwestycje związane z realizacją projektów ze środków UE, jednak przewiduje się, iż w kolejnych latach działania prowadzone w ramach nowej perspektywy stopniowo pobudzą dynamikę inwestycji w samorządach. Najwyższe tempo oczekiwane jest w latach 2018-2019, co wynika z harmonogramu podpisywanych umów na wykorzystanie funduszy ze środków unijnych.

3.3. Założenia realizacji inwestycji

Zadłużenie planowane do zaciągnięcia w wieloletniej prognozie finansowej, wynika z poziomu wieloletnich przedsięwzięć inwestycyjnych ujętych w załączniku do uchwały, a także z poziomu inwestycji jednorocznych. Do załącznika wprowadzane są projekty możliwe do realizacji, często posiadające już gotową dokumentację. Natomiast lista zamierzeń inwestycyjnych samorządu, jest ujęta w wieloletnim planie inwestycyjnym, przyjmowanym raz do roku w drodze uchwały Rady Miasta Gliwice. Jest on jednym z narzędzi umożliwiających skuteczne realizowanie polityki inwestycyjnej Miasta oraz realizację zadań mających strategiczne znaczenie dla jego rozwoju. Lista ta zawiera również projekty, dla których Miasto zamierza pozyskać finansowanie ze środków unijnych. Poziom pozostałych wydatków inwestycyjnych możliwych do realizacji (poza przedsięwzięciami wieloletnimi ujętymi

TAM.

w załączniku), zaplanowany na przyszłe lata w wieloletniej prognozie finansowej, wynika z możliwości finansowych Miasta.

Na etapie sporządzania projektu budżetu i wieloletniej prognozy finansowej na kolejny rok, decyzją Kierownictwa Miasta poziom wydatków inwestycyjnych może być zwiększony i sfinansowany ze środków zewnętrznych zwrotnych, przy zachowaniu bezpieczeństwa finansowego oraz utrzymaniu oczekiwanego poziomu wskaźników. Z uwagi na dodatni wynik finansowy w 2015 roku, mimo planowanych środków na pokrycie deficytu budżetu, nie było konieczności skorzystania z finansowania zewnętrznego. W 2016 roku miasto pozyskało środki w ramach pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach na termomodernizację budynków oświatowych. Pozostałą część wydatków inwestycyjnych, dla których Miasto nie znalazło pokrycia ze środków własnych w ramach roku budżetowego, sfinansowano z nadwyżki budżetowej z lat ubiegłych oraz z wolnych środków.

W latach 2011-2016 struktura wydatków majątkowych kształtowała się oraz będzie kształtować się w 2017 r. w sposób zaprezentowany na wykresach 6 i 7.

Wykres 7. Finansowanie inwestycji.

(dane w 2017 r. zgodnie z uchwałą w sprawie WPF Miasta Gliwice – stan na 30-03-2017 r.)

Wykres 8. Struktura wydatków na inwestycje.

(dane w 2017 r. zgodnie z uchwałą w sprawie WPF Miasta Gliwice – stan na 30-03-2017 r.)

4. Cel strategii zarządzania długiem

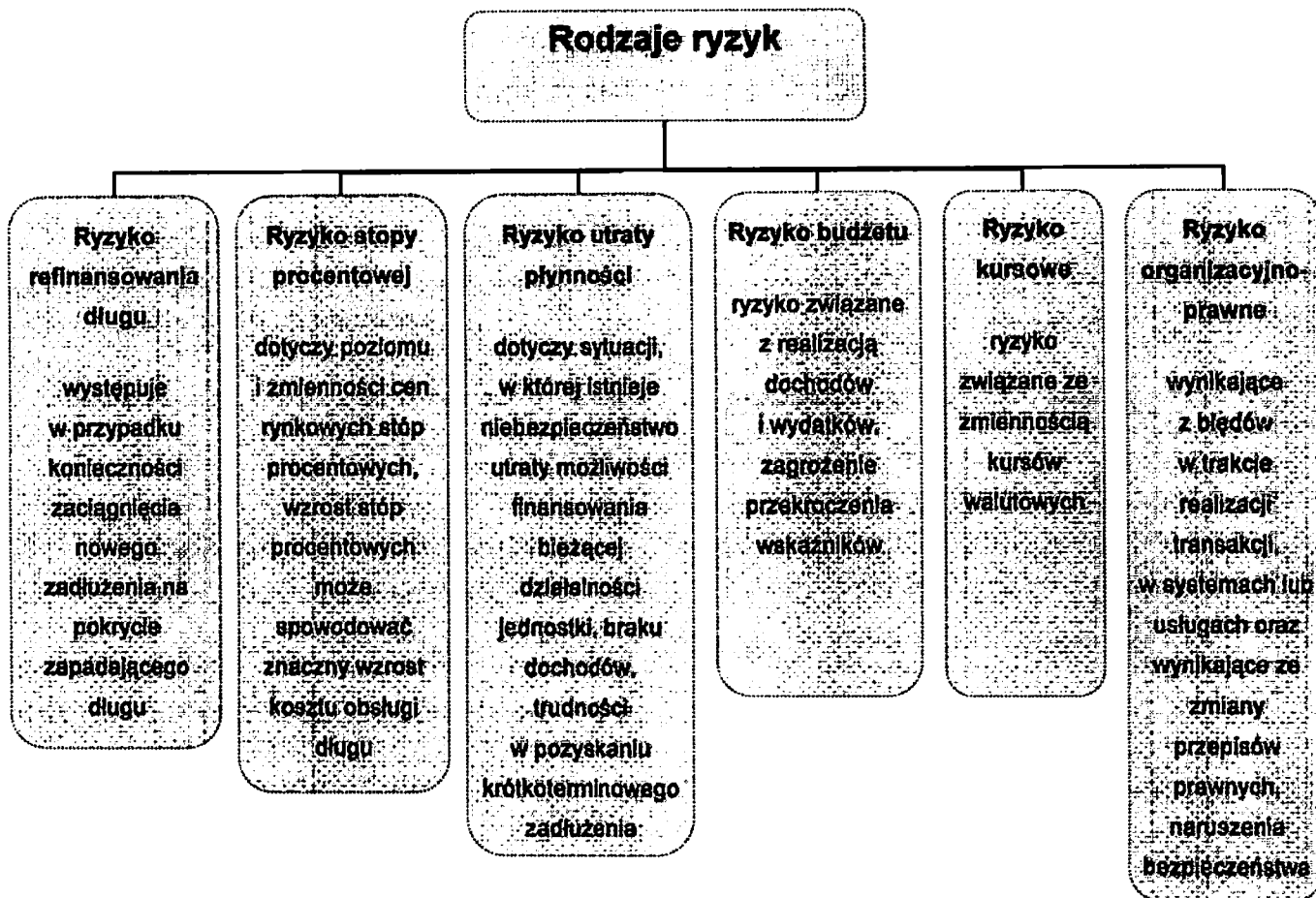
Podstawowym celem strategii, któremu podporządkowane będą decyzje w zakresie zarządzania długiem, będzie **pozyskanie finansowania zwrotnego umożliwiającego terminową realizację zadań Miasta przy przyjętych ograniczeniach odnośnie poziomu poszczególnych ryzyk**. Dostosowanie przepływów pieniężnych związanych z długiem do dochodów i wydatków budżetu, pozwoli utrzymać płynność finansową Miasta oraz skutecznie stymulować jego rozwój.

4.1. Identyfikacja oraz kontrola ryzyk związanych z zarządzaniem długiem.

Analiza ryzyk związanych z zarządzaniem długiem opiera się na ocenie ryzyka, jego kwalifikacji, kontroli oraz sterowaniu ryzykiem. Pozwala ona utrzymać długoterminową równowagę finansową oraz ograniczyć ewentualne straty wynikające z operacji zaciągania długu.

TAP

Wykres 9. Potencjalne ryzyka zidentyfikowane w procesie zarządzania długiem Miasta Gliwice.

Określając miary zidentyfikowanych ryzyk Miasto stosuje odpowiednie instrumenty zarządzania ryzykiem.

Ryzyko refinansowania długu

1) *miary ryzyka:*

- średnia zapadalność długu wyrażona w latach (ATM – miara ryzyka refinansowania długu – im termin wykupu jest bardziej odległy, tym niższe ryzyko jego refinansowania),
- udział długu zapadającego w ciągu roku, w całości kwoty długu,
- struktura zapadalności długu,

2) *instrumenty zarządzania:*

- odpowiedni rozkład zapadalności instrumentów dłużnych – dążenie do równomiernego rozkładu płatności z tytułu obsługiwanego i wykupywanego długu w kolejnych latach,

- Optymalny dobór instrumentów dłużnych, uwzględniający założenia odnośnie poszczególnych ryzyk (w szczególności ryzyko refinansowania i ryzyko stopy procentowej) w postaci:
 - kredytu w PLN w banku komercyjnym lub obligacji na rynku krajowym,
 - kredytu w PLN w międzynarodowych instytucjach finansowych na rynku międzynarodowym.
- Utrzymywanie i coroczną aktualizację oceny ratingowej.
- Ograniczanie ryzyka utraty płynności poprzez stały monitoring systemu zarządzania płynnością, w skład którego wchodzi:
 - system rachunku skonsolidowanego,
 - kredyt w rachunku skonsolidowanym,
 - kredyt pomostowy,
 - system lokowania czasowo wolnych środków finansowych będących w dyspozycji Miasta.
- Stały monitoring wszystkich wskaźników określonych w niniejszej strategii, wieloletniej prognozie finansowej bądź innych dokumentach o charakterze wewnętrznym.

6. Zagrożenia związane z realizacją strategii.

Podstawowe zagrożenia dla realizacji niniejszej strategii wynikają z sytuacji makroekonomicznej. Należą do nich przede wszystkim:

- niższe tempo wzrostu gospodarczego,
- destabilizacja gospodarki krajowej i międzynarodowej – do negatywnych wstrząsów dla polskiej gospodarki może prowadzić niepewna sytuacja w Europie związana z kryzysem migracyjnym, wyjściem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej, czy rosnącym eurosceptycyzmem prowadzącym w dalszej perspektywie do kolejnych podziałów unii. Zagrożeniem mogą być również zapowiedzi protekcjonizmu gospodarczego wśród polityków z krajów europejskich, jak również działania tym zakresie USA. Nadal niestabilna jest sytuacja na wschodzie Europy,
- znaczący wzrost stóp procentowych w dalszej perspektywie czasowej,

- o dalsze zaostczenie wskaźników zadłużenia, obowiązujących jednostki samorządu terytorialnego, w związku z koniecznością ograniczania poziomu deficytu i długu krajowego,
- o mniejsze niż zakładane bądź brak wsparcia z funduszy unijnych,
- o niższy poziom dochodów bieżących niż zakładany, w szczególności dochodów z PIT, CIT, PCC w związku z sytuacją gospodarczą kraju lub zmianami przepisów prawnych (projektowanie podwyższenie kwoty wolnej od podatku),
- o wyższa dynamika wzrostu wydatków bieżących w stosunku do dochodów bieżących w związku np. ze zmianami prawnymi i narzuceniem nowych obowiązków na jednostki samorządu terytorialnego, bez zapewnienia odpowiedniego poziomu finansowania, ze złymi nawykami dysponentów środków budżetowych.

W celu zabezpieczenia się przed ewentualnym negatywnym wpływem czynników wskazanych powyżej, prowadzony jest stały monitoring wszystkich parametrów. Zakłada się również utrzymanie wysokiego poziomu nadwyżki operacyjnej w kolejnych latach, która może zrównoważyć ewentualne wystąpienie negatywnych zjawisk.

Każde podejmowane działanie, będzie skierowane na osiągnięcie celu przedstawionego w niniejszej strategii, czyli pozyskanie finansowania zwrotnego umożliwiającego terminową realizację zadań Miasta oraz stymulującego jego rozwój, przy zachowaniu bezpieczeństwa środków publicznych.

Prezydent Miasta
Zygmunt Frankiewicz